

Mērot attīstību: statistikas kopienas loma Ilgtspējīgas attīstības mērķu mērīšanā

Lelde Arnicāne

Eiropas Savienības lietu koordinācijas daļa

Centrālā statistikas pārvalde

**SUSTAINABLE
DEVELOPMENT GOALS**

The logo for the Sustainable Development Goals (SDGs) is positioned between the words 'DEVELOPMENT' and 'GOALS'. It consists of a circular emblem with 17 colored segments, each representing one of the 17 goals. The colors include blue, red, yellow, green, cyan, magenta, orange, and dark red.

Politiskais konteksts

- 2015. gada 25. septembrī tika pieņemta ANO Ilgtspējīgas attīstības dienaskārtība 2030.gadam (*Agenda 2030*)
- Tā nosaka 17 Ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM) un 169 apakšmērķus, kas jāsasniedz līdz 2030. gadam
- Dienaskārtība 2030 un IAM attiecas gan uz attīstības, gan arī attīstītajām valstīm, un paredz būtiskas pārmaiņas visās valstīs
- IAM progresa uzraudzība notiek ANO augsta līmeņa politiskā foruma par ilgtspējīgu attīstību ietvaros (nākamais – 2017. gada jūlijā)

17 Ilgtspējīgas attīstības mērķi

IAM monitorings

- Par IAM globālo monitoringu atbild ANO Statistikas komisija un to vada ANO Statistikas nodaļa
- Pie IAM globālo indikatoru ietvara strādā 2015. gadā izveidotā Starpaģentūru un ekspertu grupa par IAM indikatoriem (*IAEG-SDGs*), kurā darbojas 28 augsta līmeņa statistikas eksperti no visas pasaules
- 47. ANO Statistikas komisija 2016. gada martā apstiprināja 230 globālo indikatoru ietvaru **kā sākuma punktu** IAM mērīšanai
- Datu iegūšana no valstīm/reģionālajām organizācijām un to kompilēšana globālā līmenī ir ANO aģentūru atbildībā (piem., 4. mērķis – UNESCO)

IAM indikatoru ietvars (I)

- Globālais indikatoru ietvars ir sadalīts trijās pakāpes (*tiers*):
 1. Pirmā pakāpe - indikatori, kam ir skaidra, apstiprināta metodoloģija/standarti, un šie dati ir plaši pieejami (81);
 2. Otrā pakāpe - indikatori, kam ir skaidra un apstiprināta metodoloģija/standarti, bet šāda veida datus daudzās valstīs negatavo regulāri (57);
 3. Trešā pakāpe - indikatori, kuriem nav apstiprināta metodoloģija vai standarti, vai arī metodoloģija/standarti tiek testēti (88).
- 4 indikatoriem nav noteikta pakāpe

IAM indikatoru ietvars (II)

- Vairāki faktori attiecībā uz IAM indikatoriem ir diskusiju fāzē:
 - turpinās darbs pie trešās pakāpes indikatoriem;
 - tiek lemts par datu ziņošanas mehānismiem – kā organizēt datu iegūšanu starp nacionālo/reģionālo/globālo līmeni?
 - tiek meklētas iespējas stiprināt statistikas sistēmu kapacitāti datu nodrošināšanā.

Nākamā ANO Statistikas komisijas sesija notiks 2017. gada martā

IAM indikatori – reģionālā perspektīva

- IAM globālo indikatoru ietvaru papildina indikatori, kas definēti reģionālā un nacionālā līmenī, ko attīstījušas pašas valstis
 - Eiropas Savienība: integrēt IAM Eiropa 2020 un citos stratēģiskās plānošanas dokumentos un rīcībpolitikās
 - OECD: sniegt datus, nodrošināt ekspertīzi politikas plānošanā, apmaiņu ar labajām praksēm, standartiem, metodoloģiju
- Katrs līmenis pielāgo Ilgtspējīgas attīstības mērķus un indikatorus to mērīšanai savam kontekstam

Eurostat

- Piedalīsies ziņošanas procesos par ES kontekstu ANO EEK ietvarā
- Šī brīža aprēķini liecina, ka dati pieejami 34% globālo indikatoru
- Eurostat izšķir tos globālos indikatorus, kuri nav būtiski Eiropas kontekstā (20%), un ne-statistiska rakstura indikatoriem (26%)
- 20% indikatoru ir potenciāli būtiski Eiropas kontekstā, bet šobrīd nav pieejami
- Indikatori, ko Eurostat atzīst kā nebūtiskus, var būt svarīgi Latvijai (korupcijas samazināšana) un otrādi (kalnu ekosistēmu saglabāšana)

OECD

- Vairākas nostiprinātas datu plūsmas par globālajiem indikatoriem
- OECD pilotstudija – noteikt valstu pašreizējās pozīcijas pielāgotā indikatoru ietvarā, kas balstīts uz globālo indikatoru ietvaru, un palīdzēt definēt vēlamos rezultātus, ko sasniegt līdz 2030. gadam
 - OECD atlasījusi 73 apakšmērķus un identificējusi 86 indikatorus
- Palīdzēt dalībvalstīm noteikt stratēģiskās prioritātes un sniegt metodoloģisku ekspertīzi

IAM indikatori – nacionālā perspektīva

- Ilgtspējīgas attīstības plānošana PKC atbildībā
- PKC plāno nacionālo ilgtspējīgas attīstības un plānošanas dokumentu pārskatīšanu IAM kontekstā
- **Pēc tam, kad pārskatītas nacionālās stratēģiskās prioritātes mērķu un apakšmērķu līmenī, būs iespējams noteikt un pārskatīt nacionāli nozīmīgo indikatoru ietvaru**

Ziņošana par globālajiem indikatoriem

- CSP veikusi **sākotnēju novērtējumu** par pieejamajiem datiem IAM indikatoru mērīšanai – dati pieejami par aptuveni 34% indikatoru
- Nav precīzi zināms datu ziņošanas mehānisms
- Attiecībā uz globālo indikatoru ziņošanu, CSP aicinājusi PKC noteikt atbildīgās nozaru institūcijas par IAM apakšmērķiem, lai sekmētu informācijas apmaiņu un koordināciju

Nākamie soļi

- Globālo indikatoru tālāka pārskatīšana, pārbīde starp pakāpēm
- Globālo indikatoru ziņošanas prasības un mehānisms – kas, ko un kad ziņos
- Nacionālā perspektīva – kā IAM tiek integrēti nacionālajos plānošanas dokumentos, lai būtu zināms nacionālās statistikas sistēmas paredzamais devums IAM mērīšanā nacionāli
- Politiskā un tehniskā līmeņa sadarbība

Mērot attīstību: statistikas
kopienas loma Ilgtspējīgas
attīstības mērķu mērīšanā

**SUSTAINABLE
DEVELOPMENT** **GOALS**